

Door Myrthe Hilkens

Heb of ben jij onlangs nog 'geploegd'? Op een meisjesveiling misschien, of een Lollipop-party? De seksuele normvervaging onder jongeren neemt afschrikwekkende vormen aan. We hadden al de problematiek van Loverboys, de groepsverkrachtingen in Rotterdam en de laatste 'aanwinst' is tienerprostitutie in Amsterdam. De invloed van de onder jongeren populaire Urbancultuur staat al enige tijd ter discussie, maar misschien vragen deze verontrustende signalen wel om simpelweg beleid. Genoeg gepraat, tijd voor maatregelen.

Ploegen: meerdere jongens hebben seks met één meisje en betalen haar door entreegeld te heffen. Meisjesveiling: plaats waar mannen bieden op gewillige jonge vrouwen. Lollipop-party: plek waar tieners beschikbaar zijn voor (betaalde) seks. Recent onderzoek van de Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam (GGD) toont aan dat pubers in de hoofdstad steeds vaker (exacte cijfers zijn nog niet bekend) seks, of een seksuele handeling, aanbieden in ruil voor geld, merkkleding of een pakje sigaretten. De GGD schrijft in haar tussenrapportage dat 'tienerseks als tegenprestatie, voor een beloning of voor geld, voortkomt uit een subcultuur waarin tieners zichzelf weinig beperkingen lijken op te leggen in hun seksuele activiteiten'. Door middel van het inzetten van speciaal getrainde jongeren die in leeftijd en uiterlijk niet verschillen van de doelgroep waarbinnen zij op onderzoek zijn uitgegaan, tieners dus, kwam de GGD tot deze conclusie.

De jonge vrouwen waarover het onderzoek spreekt, in de "scene" aangeduid als pijp- of neukmeisjes, zijn tussen de twaalf en zeventien jaar oud, soms tien of elf. Zij bieden zichzelf aan in ruil voor triviale zaken als een telefoonkaart, een paar trekjes van een joint of een flesje Breezer. Terwijl ik het lees sluipen de jonge groepsverkrachters uit Rotterdam mijn herinnering binnen, nog een choquerend aan jongeren en seks gerelateerd nieuwsfeit. Puberende jongens, in leeftijd variërend tussen de dertien en achttien jaar, die puberende meisjes in groepsverband te grazen nemen. De daders zouden, volgens één van de betrokken advocaten, hun inspiratie uit hiphopclips halen. Schuldig voelen ze zich niet, omdat ze niet snappen wat er verkeerd kan zijn aan het beurtelings penetreren van een minderjarig meisje dat expliciet kenbaar maakt dat niet te willen. Ook niet in ruil voor een Diesel Jeans.

Hiphopclips, de Urbancultuur en het clipbeleid van de Nederlandse muziekstations staan de laatste maanden regelmatig ter discussie. Kamerleden stellen vragen en publiceren open brieven in kranten, met daarin de oproep tot "een breed gedragen maatschappelijke discussie" over de invloed die de hiphopcultuur heeft op de jongeren van nu. De urban-subcultuur wordt in één adem genoemd met "verheerlijking van de ghetto-cultuur", "promoten van geweld" en "seksisme". En daar klinken de eerste protestgeluiden al; alsof hiphopartiesten verantwoordelijk zijn voor misdragingen van kinderen in Rotterdam. De vrouwen in die clips kiezen er toch zelf voor om zich halfnaakt rond rappers als 50 Cent en Snoop Dogg te scharen? Ouders, die zijn verantwoordelijk! En MTV Nederland mompelt dat het de grote platenmaatschappijen zijn die, sinds de terugloop in verkoopcijfers, hun singles door middel van seks en geweld onder de aandacht brengen. Bovendien is er vooralsnog geen wetenschapper die aan kan tonen dat videoclip het gedrag van jongeren beïnvloeden.

Iedereen wast zijn handen in onschuld en wijst met zijn vinger in de richting van een ander. Twaalfjarige meisjes die (onveilige) seks hebben tegen vergoeding, en vijftienjarige jongetjes die even jonge meisjes verkrachten om na afloop kwakjes te vergelijken met hun maatjes lijken mij ultieme motivaties om nu te handelen. Geen breed gedragen discussies. Geen waarschuwingsemblempjes à la de Kijkwijzer, actie. Simpele maatregelen.

Natuurlijk, (Amerikaanse) hiphopartiesten zijn niet direct verantwoordelijk voor misdragingen van jongeren in Rotterdam. Maar het staat vast dat zogenaamde P.I.M.P.'s als Snoop Dogg en 50 Cent een ziek en verwrongen beeld geven van man-vrouw-verhoudingen en seksualiteit in het algemeen. Droevig genoeg komen ze daar moeiteloos mee weg in hiphopkringen, blijkbaar draait het in de scene toch vooral om *skills* en hitgevoeligheid en veel minder om principes. En ja, kenners hebben gelijk als ze zeggen dat hiphop veel meer is dan het aantal singles dat de hitlijsten domineert, dat er minstens zo veel rappers zijn die een goed voorbeeld proberen te geven. Maar feit is dat geëngageerde artiesten niet de zendtijd krijgen waar commerciële hitmonsters wel op kunnen rekenen. Uiteraard dragen ouders een grote verantwoordelijkheid. In een ideale situatie zouden zij er moeten toezien dat hun pubers niet een dagelijkse overdosis 50 Cent tot zich nemen. Maar in menig gezin bestaat ideaal niet. Ouders die allebei werken, moeders die er alleen voor staan, depressieve, verslaafde of gewelddadige ouders. Er zijn jongeren die onder kwetsbare omstandigheden opgroeien, zonder de controle van hun ouders, in het ergste geval misschien zelfs zonder aandacht en liefde en op sommige van hen heeft een videoclip wellicht wel degelijk effect. Voor die kinderen is het tijd om maatregelen te nemen.

Dus zijn de clipstations en de urban-subcultuur verantwoordelijk voor het miserabele seksuele normbesef onder jongeren? Nee. Het probleem van seksuele excessen onder jongeren is ontzettend complex en de verantwoordelijkheid houdt niet op bij MTV of de hiphopscene. Wetenschappers verschillen vooralsnog drastisch met elkaar van mening waar het de invloed van videoclips op jongeren betreft. Bovendien moeten (lokale) politici zorgdragen voor betere leefomstandigheden en meer jeugdcentra in achterstandswijken, goede stageplekken voor jongeren en het aantal drop-outs terug zien te dringen. Seks wordt daarnaast niet enkel en alleen door de hiphopindustrie ingezet. De samenleving en de muziekindustrie in het algemeen, seksualiseren op alle terreinen: ook popartiesten als Britney Spears en Christina Aguilera, belangrijke rolmodellen voor jonge meisjes, portretteren zichzelf schijnbaar moeiteloos als stoeipoezen in pitspoezenpakjes. Vrouwenbladen als Flair geven nieuwe abonnees een tarzan als welkomstgeschenk. Commerciële zenders programmeren in de nacht vrijwel enkel en alleen ranzige, droevige 0906-reclames. Halverwege de avond gaf RTL 5 tot voor kort de cursus Beter in Bed en zelfs de Evangelische Omroep is aan het Pimpen geslagen. Om over een medium als internet nog maar te zwijgen!

Maar. Als de urban-scene en muziekzenders weigeren hun eigen verantwoordelijkheid te nemen omdat anderen immers ook verantwoordelijk zijn, is het vingerwijzen weer begonnen. MTV moet niet langer een boodschap hebben aan wat anderen doen en laten. MTV Nederland (ook: TMF en The Box) moet een boodschap hebben aan zijn doelgroep, jongeren, en hun belangen. Al is er vooralsnog geen wetenschappelijk bewijs voor de relatie tussen clips en gedrag van jongeren, het stellen van een goed voorbeeld is sowieso niet verkeerd. En dat goede voorbeeld geef je niet door meteen na afloop van TMF Game Shop Pro (een Game programma voor jongeren) een hitsige reclame van 0906-lekkernat uit te zenden. Renate Verbaan en Miljuschka Witzenhausen presenteren 's middags het programma Re:action, waarin ze kijkers vragen voorleggen als 'hoe pimp ben jij?' en waarin Miljuschka haar eigen seksrubriek heeft, waarvoor ze reclame maakt in latexpak en met zweepje.

En dan de clips zelf nog natuurlijk! In het effect van de door MTV voorgestelde "red button" (zie kader) geloof ik niet. MTV Nederland toont zich een zwakke schakel. Hoe moeilijk kan het zijn? Voor twaalf uur 's nachts geen videoclip waarin naakt (of te kleine bikini's, te strakke hotpants) te zien is en waarin niemand op konten slaat. Waarin, kortom, iedereen kleren aan heeft en zich gedraagt. Censuur? Voor mijn part. Deze regering verbiedt een voormalig vluchteling om haar middelbare schooldiploma in Nederland te behalen maar het overdag weren van seksistische en vrouwonvriendelijke beelden op tv is te moeilijk. Waarom? Wat wordt onze samenleving beter van een seksoverdosis? Hoe groeien jongeren op een intellectueel niveau door te kijken naar halfnaakte siliconenbommen die zich gewillig onderwerpen aan (lelijke!) rappers? Wat is het nut, hoe verrijkt het ons?

Onlangs meldde De Telegraaf dat een ruime meerderheid in de Tweede Kamer videoclips met daarin schaars geklede vrouwen aan banden wil leggen. CDA, VVD en PvdA willen dat MTV met de muziekindustrie in gesprek treedt. MTV heeft al wel bepaalde huisregels, er mag in een clip bijvoorbeeld geen speelgoed kapot gemaakt worden, en er mogen geen sigaretten worden gerookt. Maar *sex sells*, dat weten MTV en de muziekindustrie ook, en daarom zullen ze op dat terrein niet snel concessies doen. Vooralsnog is hun beste idee dus die "red button". Zwak. Kinderen hebben seks in ruil voor telefoonkaarten! Uitgepraat. Clipstations moeten hun beleid resoluut aanscherpen, desnoods gedwongen en het liefst zo snel mogelijk.

Vrouwonvriendelijke lyrics:

Artiest: Snoop Dogg feat. Soopafly

Nummer: Can U Control Yo Hoe

Album: R & G (Rhythm & Gangsta): The Masterpiece (2004)

Can you control your hoe? (You got a bitch that wont do what you say)

You can't control your hoe? (She hardheaded, she just won't obey)

Can you control your hoe? (You've got to know what to do, and what to say)

You've got to put that bitch in her place, even if it's slapping her in her face.

Ya got to control your hoe. Can you control your hoe?

What kind of pimp holds back? Never met a bitch that a pimp can't slap, whats wrong with the pimpin'?

Artiest: Ying Yang Twins

Nummer: Wait (The Whisper Song)

Album: U.S.A. - United State of Atlanta

Ya like to fuck, have ya legs open all in the buck

Do it up, slappin' ass, gurl the sex get rough

Switch position and let the dick get down to business

So you can see what you been missin'

You might had some, but you never had none like this

Just wait til' you see my dick (Ooooooooo!!!)

Hey bitch, wait til' you see my dick

Wait til' you see my dick

Hey bitch, wait til' you see my dick

I'm a beat that pussy up

Artiest: Tony Yayo
Nummer: Pimpin
Album: Thoughts on a predicate felon (2005)

I don't, love, hoes - I'm sharin them
I ain't lovin them, or handcuffin them - cause baby I'm pimpin

I lay my pimp game down when it comes to these bitches
They do what I say and obey all my wishes
Wash all my clothes and clean dirty dishes
I turn a sweet bitch to a switchblade sister

Kader Red Button

Tijdens een mediaconferentie van ChristenUnie, NCRV en EO eerder dit jaar, liet Jochem de Jong (directielid MTV Networks) weten dat MTV overweegt om bepaalde videoclippen van een Red Button te voorzien. MTV nodigt jongeren uit om, bijvoorbeeld via internet, te discussiëren over de met een Red Button gemarkeerde video's. De Red Button clips zijn volgens de Kijkwijzer toegestaan, maar zouden desalniettemin door hun inhoud kunnen leiden tot seksistische of racistische beeldvorming. Kijkwijzer beoordeelde de clips tot dusver alleen op hun seksuele content, maar heeft laten weten bepaalde clips opnieuw te gaan bekijken.